Asociace malých inovativních škol

Otevřený dopis vládě České republiky

Škrty ve financování soukromých a církevních škol se státu prodraží

Vážený pane předsedo vlády, vážené členky a vážení členové vlády,

Chápeme, že vláda musí hledat úspory, ale rozpočtový schodek nemůže být důvodem k omezení či poškození systému, který dlouhodobě funguje, a navíc, jak ukazujeme níže, kýženou úsporu nepřinese.

1. Úspora, která se státu prodraží

Soukromé a církevní školy dostávají dle zákona od státu na jednoho žáka nižší příspěvek než školy veřejné – stát jim nehradí pořízení či provoz budov ani investice do nich. Státní příspěvek proto není nadstandardní výhodou, ale nezbytnou podmínkou dostupnosti tohoto vzdělávání pro běžné rodiny.

Žák veřejné školy vychází stát přibližně 1,4 až 2,3krát dráž než žák školy soukromé či církevní. **Děti v soukromém či církevním sektoru tak státní výdaje snižují**.

Pokud se státní příspěvek soukromým a církevním školám sníží, nebudou mít jinou možnost než skokově zvýšit školné, nebo v krajním případě provoz ukončit. Rodiny, které si vyšší školné nebudou moct dovolit, pak přesunou děti do škol veřejných, kde ale bude jejich vzdělání pro stát dražší. Náklady na nová místa, další učitele a kapacity škol převýší ušetřené dotace. Zdánlivá úspora v jedné rozpočtové kapitole se tak promění ve vyšší státní výdaje jinde a dopadne opět na daňové poplatníky.

Jakýkoliv zásah ovlivňující desítky tisíc dětí musí být opřen o kompletní analýzu a podroben odborné diskuzi.

2. Cena, kterou zaplatí rodiny a děti

Podle dostupných odhadů by se změna dotkla přibližně **135 000 dětí**, které v současné době soukromé a církevní školy navštěvují. Za každým z těchto žáků ale stojí konkrétní rodiče, prarodiče, učitelé a spolužáci. Rodiče zvolili školu podle pravidel, která stát sám nastavil a skokové zvýšení školného by je dostalo do velmi těžké situace.

- **Finanční dopad:** Skokově zvýšené výdaje by velká část rodin nedokázala hradit, mnohé z nich na školné dlouhodobě spoří.
- **Sociální dopad:** Změna školy by pro rodiny znamenala ztrátu dlouhodobě budovaných vztahů a opuštění zvolené vzdělávací koncepce školy vhodné pro jejich dítě. Pro děti i rodiče pak ztrátu kamarádů, komunity a důvěry k učitelům.

www.asociacemis.cz jan.sykora@asociacemis.cz

- **Psychologický dopad:** Vynucená změna školy by psychicky nejhůře dopadla na děti, pro které je stabilní prostředí velmi důležité. Právě mezi žáky soukromých a církevních škol je navíc vysoký podíl dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, pro které může být náhlá změna školy mimořádně obtížná.

Děti by neměly nést následky politického sporu o to, kdo je zřizovatelem jejich školy.

3. Soukromá škola neznamená školu pro bohaté

Velká část soukromých škol se snaží mít školné co nejnižší, aby byly dostupné co nejširšímu okruhu zájemců. Některé církevní školy dokonce nevybírají školné vůbec nebo jen ve velmi omezené výši. **Žáci, kteří je navštěvují, proto zdaleka nejsou z bohatých rodin**.

V případě, že by došlo na skokové zvýšení školného, vyrovnaly by se s ním jen rodiny s vysokými příjmy. Výsledkem by tak byla byla situace, kdy by si soukromé vzdělávání mohla dovolit už jen nejbohatší část populace, tedy přesně to, čemu dnes státní příspěvek úspěšně brání.

4. Nejde o výsadu, ale o veřejnou službu

Vzdělávání poskytované soukromými a církevními školami označuje školský zákon za veřejnou službu. Státní dotaci mohou tyto školy použít výhradně na mzdy pedagogických pracovníků, jejich další vzdělávání a učební pomůcky. Všechny dotace také musí do koruny účelově vykazovat.

Školné v soukromých a církevních školách pokrývá provoz a údržbu budov, jejich rekonstrukce, nájem a investice do rozvoje. Jde tedy o náklady, které u veřejných škol hradí stát, obec nebo kraj z veřejných rozpočtů a zde jsou z velké části přenášeny přímo rodiče žáků.

Soukromé a církevní školy zároveň dělají práci, která se státu dlouhodobě nedaří:

- **Zavádí inovace ve výuce** (projektovou výuku, formativní hodnocení, věkově heterogenní třídy atd.) a Česká školní inspekce je dlouhodobě uvádí jako příklad dobré praxe. Jejich přítomnost tak motivuje okolní spádové školy zatraktivňovat vlastní programy.
- **Integrují nadprůměrný podíl dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**, pro které malé kolektivy a individuální přístup často znamenají jedinou reálnou cestu ke vzdělání.
- **Navyšují kapacity tam, kde je veřejná síť dlouhodobě nedostatečná** – v rostoucích městech a regionech, kde nová veřejná kapacita nevzniká.

Soukromé a církevní školy přitom nestojí mimo státní kontrolu: plní stejný RVP, kontroluje je Česká školní inspekce a žáci skládají stejné jednotné přijímací i maturitní zkoušky jako všude jinde. Škola, která je nekvalitní, navíc na trhu neobstojí.

Asociace malých inovativních škol

Co žádáme

- **Zachovat dosavadní systém financování** soukromých a církevních škol a zajistit prostředky potřebné k jeho naplnění.
- **Vypracování a zveřejnění podrobné analýzy dopadů případných změn ve financování nejen soukromých a církevních škol, ale skutečný dopad na celý rozpočet školství ČR.**

Chybějící finance v návrhu rozpočtu nejsou samy o sobě argumentem pro změnu systému, který dlouhodobě funguje.

Podporujeme Programové prohlášení vlády v oblasti vzdělávání a věříme v celkové navýšení rozpočtu kapitoly školství ve shodě s textem " Investice do vzdělávání nejsou totiž pouhým výdajem, ale klíčovou investicí do budoucnosti České republiky. Proto postupně znovu navýšíme výdaje na vzdělávání až k průměru zemí OECD. " Oslabování rozpočtu v oblasti školství, a to ať již na soukromých školách, či na jiných subjektech vzdělávání považujeme jako hazard s budoucností naší země.

Jsme připraveni poskytnout vládě konkrétní zkušenosti a data ze školské praxe.

S úctou,

Asociace malých inovativních škol z.s.

Jan Sýkora - výkonný jednatel

Jan Sýkora
Digitálně podpisu:
13.09.2026 19:04

www.asociacemis.cz jan.sykora@asociacemis.cz